

Исабаева Ажар Ерғазықызы

І.Жансүгіров атындағы ЖМУ студенті, Қазақстан

БІЛІМ БЕРУДЕГІ ҰЛТТЫҚ ТӘРБИЕНІҢ МАҢЫЗЫ

Кез-келген қызметті нәтижелі жүзеге асыру оқытудың бұрынғы дәстүрлі мазмұнында нақты қалыптасқан жеке тұлғаның белгілі бір қасиеттерін, қасиеттері мен қабілеттерін дамытуды талап етеді. Тұлғааралық қатынастар мен өзара әрекеттестікке байланысты кәсіби және педагогикалық қызмет үшін жеке басты қасиеттер маңызды болады. Білім беру процесі мұғалімінің жалпы және кәсіби мәдениеті, имандылық, адамгершілік, әдептілік және эмоционалды байлық сияқты қасиеттері оқыту практикасында қажет [1]. Сондықтан, педагогикалық білім мазмұнын жобалау кезінде адамның әлеуметтік және кәсіби рухани қасиеттерін (адамгершілік, жеке тұлға мәдениеті, эстетика және т.б.) қалыптастыру мүмкіндігін қарастыру қажет. Мұндай оқытудың маңыздылығы кәсіптік білім беру саласындағы маманның табиғаты, өндіріс процесінің ерекшеліктері туралы біліп қана қоймай, оны ұйымдастыра білуі керек, сонымен қатар оның білім-белсенділік потенциалы мен әлеуетін экстраполяциялауымен байланысты. Бұл бастауыш және орта кәсіптік білім беру ұйымдарында да, өндірісте теориялық және практикалық дайындық процесіне негізделген [2]. Білім беру – мұғалімінің рухани құндылықтарының ерекшелігі мен оқу-тәрбие процесін кәсіби педагогикалық қызметке енгізумен байланысты, өз кезегінде, бұл кәсіби-тұлғалық даму деңгейіне және кеңдігіне қойылатын талаптарды белгілейді.

Ұзақ уақыт бойы мектепте физиканы оқытудың негізгі мақсаты оқушыларға физиканың негізі бойынша терең де берік білімді қалыптастыру [4]. Менің ойымша, қазіргі кезеңде белгілі бір көлемде оқушыларға физикалық білімді қалыптастыру барысында оларға

халқымыздың ұлттық құндылықтары жайлы білім беруді ұйымдастыру, ең алдымен, оқушылардың ұлттық тәрбиесін дамытады деген түйінге келуге болады. Физиканы оқыту мақсаттарының құрамы да кеңейді: оқушыларда физиканың зерттеу әдістері туралы білімді қалыптастыру, физиканы оқыту барысында мамандық таңдауға әзірлеу, оқушылардың шығармашылық қабілеттерін дамыту деген мақсаттар соңғы кезде енді.

Тәуелсіздік жылдарында Қазақстан өзін бай тарихы, дәстүрі мен мәдениеті бар ел ретінде көрсете бастады. Халқымыз ұрпақтан-ұрпаққа рухани және мәдени құндылықтарды ежелгі сәулет ескерткіштері, өрнектер мен өрнектер, дәстүрлер мен жоралғылар түрінде береді. Мәдени мұраның бір саласы – ауызша халықтық өнер. Бұл мәдени мұраның нысанын зерттеу және оны болашақ ұрпаққа жеткізу орта арнаулы және жоғары оқу орындарының оқытушыларының міндеті болып табылады. Алайда, педагогтар, ата-бабаларының мұраларын зерттеуде көптеген қиындықтарға кезігеді. Себебі, көптеген кітаптар мен қолжазбалар араб, орыс тілінде жазылып, тәуелсіздік алғанға дейін кітаптардың басым бөлігі өртеніп кетті. Қазіргі жастарға қолдау көрсету және оны өзін-өзі жетілдіру, рухани даму, өмір жолын жауапты таңдау жолына бағыттау қажет [3].

Оқу үрдісінде оқушыларға өткеннің көрнекті ойшылдары құрған рухани-педагогикалық мұралар, олардың кемелді тұлға тәрбиесі туралы мұралары мен көзқарастары қажет. Олардың жоспарлары ата-бабаларының педагогикалық және тәрбиелік мұрасын игеруге деген ұмтылысты көрсетуі керек, өйткені ұлттық рухани құндылықтарда жастардың дүниетанымын, ойлауын дамыту, қызығушылық пен қажеттілікті қалыптастыру үшін жоғары мақсаттар тұр [4].

Жоғарыда айтылғандарға сүйене отырып, құндылықтарды бірнеше бағыттарды бөліп қарау қажет:

1. Материалдық құндылықтар - бұл еңбек және өндіріс құралдары, материалдық тауарлар.

2. Рухани құндылықтар - руханият, мәдениет, ғылыми, моральдық және эстетикалық теориялар, дүниежүзілік мұраны білдіретін діни, тарихи немесе материалдық емес объектілер.

3. Табиғи құндылықтар - адамның айналасындағы табиғи ресурстар мен байлық, оның өмірі, флора мен фауна, жер асты және жер ресурстары, топырақ, су, ауа және т.б.

4. Экономикалық құндылықтар - жабдықтар мен технологиялар, нарықтық қатынастар және т.б.

5. Әлеуметтік - Саяси құндылықтар - бұл мемлекеттілік, демократия, заң үстемдігі, бейбітшілік пен тәуелсіздік.

6. Педагогикалық құндылықтар - бұл тұлғаны қалыптастыруға ықпал ететін білім беру, тәрбиелеу ұғымдарының жиынтығы [5].

Қорытыта келе, физика сабағы барысында ұлттық мәдениет пен құндылықтардың мазмұнын білу, оларға деген сенім мен құрмет, оқушылардың ақыл-ойы мен жүрегімен танып гуманистік сезімдерді қалыптастырады, Отанға деген сүйіспеншілік, жастарды өз халқының бақыты мен әл-ауқаты үшін еңбек етуге, ұлттық тәуелсіздікті нығайтуға шақырады. Осыған байланысты мұғалімдердің басты міндеті – ұлттық құндылықтарды ұқыпты сақтау және оларды кейінгі ұрпақтың санасы мен жүрегіне жеткізу.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. «Ұлттық тәрбие» журналы. ҚазҰПУбаспасы, 2015ж., 132 б.

2. Г.Б. Әлімбаева. Физика пәнін халықтық педагогика тағылымдарымен байланыстыра отырып оқыту. Оқу құралы. - Алматы. «Литера», 2010 ж.

3. Қ.Р. Президенті Н.Назарбаевтың «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру». Егемен Қазақстан, 2017 ж.

4. Е.Андасбаев, Ж.Абдула. Физика курсының жаттығулары мен есеп шығару әдістері. Оқу құралы. - Талдықорған, 2007 ж.